

Prima paginā>Introducerea unei acțiuni în justiție>Sisteme juridice (UE și statele membre)>Sistemele naționale de justiție

Tiesu sistēma dalībvalstīs

Tārie de Jos

Šajā lapā ir sniegts pārskats par Nīderlandes tiesu sistēmu.

Tiesu sistēmas organizācija – tiesu sistēmas

Tiesu administrācija

Tiesu iestāžu padome (*Raad voor de rechtspraak*) ir daļa no tiesu sistēmas, taču tā nespriež tiesu. Tieslietu ministrs tai ir uzticējis atbildību par vairākiem uzdevumiem. Šie uzdevumi pēc būtības ir saistīti ar tiesu darbības nodrošināšanu un ietver budžeta sadali, finanšu pārvaldību, personālpolitiku, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju (IKT) un telpu pārvaldi. Padome atbalsta tiesas, kad tās veic savus uzdevumus šajās jomās. Tās uzdevums arī ir sekmēt tiesu sistēmas kvalitāti un ieteikt jaunus tiesību aktus, kas ietekmē tiesu sistēmas pārvaldīšanu. Padome arī pārstāv tiesu iestādes publiskās un politiskās debatēs. Padomes uzdevumi ir saistīti ar tiesu sistēmas pārvaldības operatīvu darbību (termina plašākajā nozīmē), budžeta jautājumiem un tiesu organizācijas kvalitātes aspektiem.

Padomei ir galvenā loma sagatavojot, izpildot un atskaitoties par tiesu sistēmas budžetu. Budžeta sistēma ir pamatota ar Padomes darba slodzes mērījumu sistēmu. Padome veicina un uzrauga darbības procedūru izstrādi tiesu darba ikdienas vadīšanā. Tās konkrētie uzdevumi ir personālpolitika, telpu un IKT pārvaldība un ārlietas. Padomei ir vairākas oficiālas, likumīgas pilnvaras, kas ļauj veikt šos uzdevumus. Piemēram, Padome ir pilnvarota izdot saistošus vispārīgus norādījumus attiecībā uz darbības politiku, lai gan tā cenšas izmantot šīs pilnvaras pēc iespējas mazāk.

Padome ir atbildīga par juridisko un tiesu ierēdņu pieņemšanu darbā, atlasi un mācībām. Tā veic savus uzdevumus šajās jomās, pastāvīgi konsultējoties ar tiesu padomēm (*raden van de gerechtsheden*). Padomei ir liela nozīme, ieceļot tiesu padomju locekļus.

Padomes uzdevums attiecībā uz tiesu iestāžu sistēmas kvalitāti ietver tiesību aktu vienādu piemērošanu un tiesu sistēmas kvalitātes uzlabošanu. Ņemot vērā iespējamo tiesu lēmumu satura pārklāšanos, šajā jomā Padomei nav obligātu pilnvaru.

Padomei arī ir jāpilda vispārēja padomdevēja uzdevums. Tā konsultē valdību saistībā ar jauniem tiesību aktiem, kuriem ir ietekme uz tiesu sistēmu. Šis process notiek, nepārtraukti konsultējoties ar tiesu padomju locekļiem.

Lai gan Padomei ir oficiālas pilnvaras, attiecības starp Padomi un tiesām nebūtu jāuzskata par hierarhiskām. Padomes galvenais mērķis ir atbalstīt tiesas to uzdevumu izpildē. Lai nodrošinātu dažādo uzdevumu pareizu izpildi, Padome regulāri konsultējas ar tiesu priekšsēdētājiem, izpilddirektoriem, sektoru vadītājiem un Pārstāvju padomi (*College van afgevaardigden*) – padomdevēja iestāde, ko veido tiesu pārstāvji.

Tiesu veidi – īss apraksts

Apgabaltiesas (*rechtbanken*)

Nīderlande ir sadalīta 11 tiesu apgabalos (*arrondissementen*), un katrā no tiem ir sava tiesa. Katrai tiesai ir vairāki tiesu apakšapgabali (*kantonlocaties*).

Apgabaltiesu veido vismaz pieci sektori (*sectoren*). Katrā tiesā ir administratīvo lietu sektors, civillietu sektors, krimināllietu sektors un apakšapgabalu sektors. Ģimenes un nepilngadīgo lietas parasti iekļauj atsevišķā sektorā, dažkārt atsevišķā sektorā ir iekļautas lietas, kas ir saistītas ar ārvalstniekiem. Par šiem jautājumiem lemj tiesas vadība (*bestuur van het gerecht*).

Sektori

Apakšapgabalu sektors

Parastam pilsonim ir samērā vienkārši iesniegt lietu izskatīšanai apakšapgabalu sektorā. Tas nozīmē, ka katram pilsonim ir tiesības lietā sevi aizstāvēt pašam, un nav nepieciešams advokāts, kas to pārstāvētu tiesā. Civiltiesību kontekstā apakšapgabalu tiesnesis izskata lietas saistībā ar nomu, pirkšanu uz nomaksu un nodarbinātību, kā arī strīdus, kuros prasības summa ir mazāka par € 25 000.

Krimināltiesībās apakšapgabalu tiesnesis izskata tikai mazāk smagus pārkāpumus. Parasti šādās lietās policija vai valsts prokurors ir piedāvājis izlīgumu. Ja apsūdzētais nepieņem šādu piedāvājumu, lieta nonāk izskatīšanai pie apakšapgabalu tiesneša. Apakšapgabalu tiesnesis parasti paziņo mutisku lēmumu uzreiz pēc sēdes.

Krimināltiesību sektors

Tiesneši krimināltiesību sektorā izskata lietas, ko neuzņemas apakšapgabalu tiesneši. Šādas lietas izskata viens tiesnesis vai tiesa pilnā sastāvā ar trīs tiesnešiem. Tiesa pilnā sastāvā izskata sarežģītākas lietas un lietas, kurās prokurors pieprasa sodu, kas ilgāks par vienu gadu ieslodzījumā.

Civiltiesību/ģimenes tiesību sektors

Civiltiesību sektorā arī izskata lietas, kas nav konkrēti piešķirtas apakšapgabalu tiesnesim. Parasti šādas lietas izskata viens tiesnesis, taču līdzīgi kā iepriekš par sarežģītākām lietām lemj tiesa pilnā sastāvā ar trīs tiesnešiem. Vairākās apgabaltiesās ir atsevišķs sektors ģimenes un mazgadīgo lietām. Šo iespēju izmanto, ja šādu lietu skaits ir ievērojams.

Administratīvo tiesību sektors (*bestuursrecht*)

Atskaitot nedaudz izņēmumu, administratīvos strīdus izskata apgabaltiesā; daudzām lietām pirms izskatīšanas administratīvo tiesību sektorā tiek veikta iebildumu procedūra administratīvajās institūcijās. Šīs lietas parasti izskata viens tiesnesis, taču līdzīgi kā iepriekš apgabaltiesa var lemt par iecelt trīs tiesnešus lietā, kas ir sarežģīta vai kurā iesaistīti būtiski jautājumi. Ja konkrētā apgabaltiesā nav atsevišķa sektora, kas izskata lietas saistībā ar ārvalstniekiem, šādas lietas izskata administratīvo lietu sektorā vai tā struktūrvienībā. Lietās, kurās iesaistīti ierēdņi un sociālā nodrošinājuma jautājumi, apelāciju drīkst izskatīt īpaša apelācijas instances tiesa – Centrālā apelācijas tiesa (*Centrale Raad van Beroep*), un vairumā citu gadījumu – Valsts padomes administratīvās tiesvedības nodaļa (*Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State*).

Apelācijas tiesas (*gerechtshoven*)

Minētie 11 tiesu apgabali ir sadalīti četrās apelācijas tiesu teritoriālajās jurisdikcijās: Hāga, Amsterdama, Arnema-Leuwardēna un Hertogenboša. Saistībā ar krimināltiesībām un civiltiesībām apelācijas tiesas tiesneši izskata tikai tādas lietas, kurās iesniegta apelācija par apgabaltiesas spriedumu. Apelācijas tiesa atkārtoti pārbauda lietas faktus un izdara savus secinājumus. Vairumā gadījumu apelācijas tiesas lēmumu var apstrīdēt, iesniedzot kasācijas sūdzību Nīderlandes Augstākajā tiesā (*Hoge Raad der Nederlanden*). Papildus krimināllietām un civillietām apelācijas tiesa administratīvās tiesas statusā izskata pārsūdzības par nodokļu noteikšanu.

Īpašās tiesas

Centrālā apelācijas tiesa (*Centrale Raad van Beroep*) ir apelācijas padome, kas pārsvarā izskata lietas saistībā ar sociālo nodrošinājumu un civildienestu. Šajās jomās tā ir augstākā tiesu iestāde. Tiesa atrodas Utrehtā.

Tirdzniecības un rūpniecības apelācijas tiesa (*College van Beroep voor het bedrijfsleven*) ir īpaša administratīvā tiesa, kas izskata strīdus saistībā ar sociāli ekonomiskām administratīvajām tiesībām. Turklāt šī apelācijas tiesa izskata pārsūdzības saistībā ar speciālajiem likumiem, piemēram, Konkurences likumu (*Mededingingswet*) un Telekomunikāciju likumu (*Telecommunicatiewet*). Tiesa atrodas Hāgā.

Augstākā tiesa (*Hoge Raad*)

Nīderlandes Augstākā tiesa, kas atrodas Hāgā, pārbauda, vai zemākas instances tiesa, pieņemot savu lēmumu, pareizi piemērojusi likumu. Šajā posmā zemākas instances tiesas konstatētie fakti šajā lietā vairs netiek apspriesti. Tādēļ kasācijas sūdzība pilda svarīgu funkciju, veicinot likumu vienotību.

Juridiskās datubāzes

Sīkāku informāciju var atrast vispārējā tīmekļa vietnē par [Nīderlandes tiesu iestādēm](#).

Judikatūra ir atrodama vienotā [spriedumu datubāzē](#).

Vai piekļuve datubāzēm ir bez maksas?

Jā, piekļuve ir **bez maksas**.

Saites

[Nīderlandes tiesu iestādes](#)

Lapa atjaunināta: 05/10/2023

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.